

Bijlage 4

PrimAviera – deelplan 4
Onderzoek naar beschermde
natuurwaarden (Oranjewoud, 2011)

PrimAviera - deelplan 4

Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 243162

revisie 02

21 okt 2011

Auteur:

ir. M. Korthorst

Opdrachtgever

Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland

Postbus 16075

2500 BB DEN HAAG

datum vrijgave

21 oktober 2011

beschrijving revisie 02

goedkeuring

ir. M. Korthorst

vrijgave

drs. E.H. Bijvoet

Inhoud	blz.
1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Wettelijk kader	3
1.3 Doel	3
1.4 Werkwijze	4
1.5 Leeswijzer	4
2 Gebiedsbeschrijving	5
2.1 Beschrijving projectgebied.....	5
2.2 Bureau- en veldstudie soortbescherming	5
2.2.1 Bureaustudie.....	5
2.2.2 Veldbezoek	6
2.2.3 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten	7
2.3 Conclusies voorkomen beschermde natuurwaarden	8
3 Toetsing effecten ruimtelijke ontwikkeling.....	10
3.1 Beschrijving ruimtelijke ontwikkeling	10
3.2 Gevolgen van de ruimtelijke ontwikkeling.....	10
3.3 Effecten op beschermde soorten	10
3.4 Mitigerende maatregelen	12
4 Conclusies en aanbevelingen	13
4.1 Conclusie.....	13
4.2 Vervolgonderzoek	13
4.3 Zorgplicht	13
4.4 Voorbehoud	14
<u> </u> Geraadpleegde bronnen.....	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

PrimAviera is een grootschalige ontwikkelingslocatie voor glastuinbouw in de Haarlemmermeer. Hier zal een toekomstbestendig glastuinbouwgebied ontwikkeld worden als onderdeel van Greenport Aalsmeer.

PrimAviera ligt in de zogenoemde oostflank van de Haarlemmermeer tussen de A4, Venneperweg, Aalsmeerderweg en Geniedijk. Komende jaren vindt er een grootschalige herinrichting plaats van het agrarische gebied. In onderstaande figuur is de huidige inrichting en de ligging van deelplan 4 weergegeven, welke in onderhavige rapport wordt getoetst aan de Flora- en faunawet.

Figuur 1: Ligging plangebied tussen Rijsenhout en de A4

Binnen het juridisch-planologisch kader is het noodzakelijk om voorafgaand aan deze ontwikkeling enkele onderzoeken uit te laten voeren, waaronder een natuurwaardenonderzoek (natuurtoets) om de gevolgen voor de flora en fauna op de betreffende locaties inzichtelijk te maken.

Vanuit de Flora- en faunawet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Het herontwikkelen van de terreinen valt onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet.

Door, voorafgaand aan ruimtelijk ontwikkeling, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade niet te voorkomen is, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk.

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1 soorten) een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Als er beschermde en minder algemene soorten (tabel 2 & 3 soorten) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze negatieve effecten ondervinden door de wijzigingen of de werkzaamheden in het plangebied. Bij schade of verstoring van beschermde soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden bij Dienst Regelingen.

In het kader van deze wetgeving heeft Advies- en Ingenieursbureau Oranjewoud een natuurtoets verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde natuurwaarden binnen het plangebied.

1.2 Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming.

De gebiedsbescherming omvat Beschermde Natuurmonumenten aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, Speciale Beschermingszones (SBZ/Natura 2000) aangewezen in het kader van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn en de Ecologische Hoofdstructuur. De gebiedsbescherming van Natura 2000 is sinds oktober 2005 volledig geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten een beschermd gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermd gebied.

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied en hier ook niet in de buurt evenmin maakt het plangebied onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of een ecologische verbingszone.

De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze geldt overal in Nederland.

In het kader van de Flora- en faunawet is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Om bij het opstellen van plannen, dan wel bij de uitvoering van de werkzaamheden, rekening te kunnen houden met de aanwezige beschermde plant- en diersoorten is het noodzakelijk om te weten welke soorten in het gebied voorkomen.

Indien als gevolg van werkzaamheden ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen beschermde soorten worden geschaad, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze moet worden aangevraagd bij het ministerie van EL&I. Het is daarbij van belang om te weten tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten behoren.

De beschermde soorten zijn ingedeeld in drie categorieën:

- algemene soorten (tabel 1-soorten); waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een complete vrijstelling
- overige soorten (tabel 2-soorten) waarvoor een vrijstelling geldt, indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor het onderhavige project is een dergelijke gedragscode momenteel niet van toepassing, zodat ook voor deze soorten een ontheffingsplicht geldt. De voorwaarden waaronder voor deze soorten een ontheffing kan worden verkregen zijn minder streng dan voor de strikt beschermde soorten.
- strikt beschermde soorten (tabel 3-soorten) waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, een algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te beperken.

1.3 Doel

Het doel van de toetsing op natuurwetgeving is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling met de Flora- en faunawet.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek worden vervolgstappen aangegeven (bijvoorbeeld het aanvragen van een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet of vervolgonderzoeken).

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de Flora- en faunawet in beeld te brengen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed hebben de geplande ingrepen in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgetraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het plangebied voorkomen.

Stap 2. Veldbezoek

Na de bureaustudie is de huidige situatie ter plekke beoordeeld door een ecooloog. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikt leefgebied vormt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens uit de bureaustudie is beoordeeld of er negatieve effecten te verwachten zijn te verwachten beschermde soorten binnen het plangebied. Maatregelen worden voorgesteld om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verzachten (mitigerende maatregelen).

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 - 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot effecten en eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75. Het rapport wordt afgerond met aanbevelingen voor vervolgstappen.

1.5 Leeswijzer

De kern van het rapport bestaat uit de conclusies en aanbevelingen van de toetsing. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 4.

Aangegeven wordt welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. De achtergrondinformatie van de toetsing is beschreven in de hoofdstukken 2 en 3. In hoofdstuk 2 is beschreven welke beschermde natuur op basis van de in de bureaustudie en het veldbezoek verzamelde informatie in en om het projectgebied verwacht mogen worden. In hoofdstuk 3 zijn de voorgenomen ingrepen beschreven. Vervolgens is aangegeven wat de effecten hiervan op de verwachte beschermde natuurwaarden zijn. Zo nodig zijn maatregelen voorgesteld om effecten te voorkomen, dan wel te beperken.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Beschrijving projectgebied

Voor de fasering van de uitvoering wordt gewerkt met deelplannen. In onderstaande figuur is de indeling in fasen weergegeven. De volgorde van uitvoering loopt niet volgens de nummering van de deelplannen. Deze natuurtoets heeft alleen betrekking op deelplan 4, zoals is weergegeven in figuur 2-1.

Deelplan 4 bestaat in de huidige situatie, met uitzondering van een fietspad en een aantal woningen, volledig uit landbouwgrond. Op de hoek van het Bennebroekerweg, langs de Aalsmeerderweg zijn de enige woningen met schuren aanwezig binnen het plangebied. Rondom de woningen en opstallen is erfbeplanting aanwezig. Het maaiveld ligt op een hoogte tussen circa NAP -5,4 m en NAP -4,0 m.

Figuur 2-1: Ligging en ruimtelijke invulling van deelplan 2 ten opzichte van de overige deelgebieden (Bron: Uitwerkingsplan Masterplan en Beeldkwaliteit PrimaViera 3 juli 2008).

2.2 Bureau- en veldstudie soortbescherming

2.2.1 Bureaustudie

Om een indruk te krijgen van de beschermde natuurwaarden in en binnen de omgeving van het plangebied, zijn verschillende literatuurbronnen geraadpleegd. Op basis van inventarisatiegegevens uit verschillende verspreidingsatlassen, rapportages, artikelen, enkele internetsites met ecologische gegevens en expert judgement is voor het aanwezige biotoop en landschap een inschatting gemaakt over het voorkomen van beschermde soorten. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen vaatplanten, zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, vissen, insecten en overige ongewervelden. Deze gegevens geven een globaal beeld van soorten in de ruime omgeving van het projectgebied.

2.2.2 Veldbezoek

Op 19 juli is het projectgebied door een ecooloog van Oranjewoud bezocht. Hierbij is het projectgebied en de directe omgeving bekeken. Gedurende het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de aanwezige biotopen en de daarbij behorende beschermde natuurwaarden. Op de volgende pagina's wordt een impressie van de ecologische waarde van het plangebied getoond door middel van een aantal foto's.

Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarische akkerland. Op het grootste deel worden granen verbouwd. Verder zijn er een aantal grasland percelen aanwezig en een enkel perceel met suikerbieten. Op de erven van de woonhuizen langs de Aalsmeerderweg is (tuin)beplanting aanwezig, tevens staan er enkele grote bomen. Er zijn een tweetal smalle watergangen binnen het plangebied aanwezig, ten tijden van het veldbezoek waren deze dichtgegroeid met rietgrassen. Langs de A4 en de Bennebroekerweg liggen 2 brede hoofdwatergangen (zie foto's op de volgende pagina) die jaarlijks geschoond worden.

Populieren en de watergang langs de Bennebroekerweg.

Grasland langs de Bennebroekerweg.

Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit korenvelden. In het plangebied zijn een tweetal smalle dichtgegroeide watergangen aanwezig.

Graanvelden grenzend aan het fietspad langs de Aalsmeerderweg.

2.2.3 *Waargenomen en te verwachten beschermde soorten*

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn maar een beperkt aantal vogelsoorten waargenomen. Boven de korenvelden foerageerden tientallen gierzwaluwen. Houtduiven foerageerden op de korenvelden. In de watergang langs de Bennebroekerweg waren meerdere paren kuifeenden met jongen aanwezig. Het plangebied is vanwege het agrarisch gebruik maar voor een aantal soorten geschikt foerageer- en broedterrein. In het voorjaar zijn mogelijk grondbroedende vogels binnen het plangebied aanwezig. Het akkerbouwgebied is geschikt voor boerenlandvogels zoals Kievit en gele kwikstaart. In de begroeiing langs de slootkanten zijn broedende watervogels te verwachten (kuifeend, wilde eend, meerkoet). Vaste jaarrond beschermde nesten zijn niet binnen het plangebied aanwezig. Op de erven van de woningen langs de Aalsmeerderweg zijn diverse tuinvogelsoorten te verwachten (lijsterachtige, mezen, mussen, zangers).

Zoogdieren

Door de uniforme aanwezigheid van graanvelden is er maar een beperkt aantal soorten te verwachten. Het betreft hier met name algemeen voorkomende zoogdieren zoals veldmuizen, spitsmuizen, konijnen en hazen. Daarnaast fungeert het gebied mogelijk als foerageergebied voor soorten als egels en kleine marterachtige zoals bunzing en hermelijn. Foeragerende vossen zijn tevens binnen het plangebied te verwachten. Alle soorten zijn algemeen beschermd soorten (tabel 1-soorten).

Foeragerende veldmuizen (tabel 3) zijn te verwachten boven het plangebied. Met name de watergang en de populierenbeplanting langs de Bennebroekerweg en de erven van de woningen langs de Aalsmeerderweg zijn interessant voor veldmuizen als foerageergebied. De beplanting langs de Bennebroekerweg is doorsneden door de brede A4 waardoor deze bomenrij geen functie zal hebben als lange afstand vliegroute. Te verwachten soorten zijn ondermeer de gewone dwergveldmuis en laatvlieger, soorten die in overdag in gebouwen verblijven en foerageren in de nabijheid en in de luwte van de begroeiing rondom hun verblijfplaats. De uniforme landbouwpercelen zijn voor veldmuizen nauwelijks interessant geschikt foerageergebied. Er zijn geen oriëntatiepunten in de vorm van bomen of struikwanden aanwezig die als foerageer- en migratieroute gebruikt kunnen worden, daarnaast is de hoeveelheid insecten beperkt.

Reptielen

Het plangebied is ongeschikt voor reptielen. Op basis van de verspreidingskaarten de RAVON en de Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980 - 2010 (Herder, 2010) kan uitgesloten worden dat er reptielen binnen het plangebied aanwezig zijn.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van het RAVON en Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980-2010 (Herder, 2010) zijn er geen strikt beschermde amfibieën binnen het plangebied aanwezig. De Rugstreeppad komt volgens Herder (2010) niet voor in dit deel van de Haarlemmermeerpolder. In 2007 is door Oranjewoud een natuurtoets uitgevoerd voor het gehele glastuinbouwgebied (Kuiper, 2007). In dit onderzoek is op een aantal locaties de Rugstreeppad aangetroffen, de exacte locaties zijn echter onbekend.

De Rugstreeppad komt algemeen voor in alle Nederlandse provincies met uitzondering van Groningen. Op Europees niveau is het een zeer zeldzame soort, daarom is de soort strikt beschermd (tabel 3-soort).

Het is een typische pioniersoort van open, hoog dynamische terreinen, bij voorkeur op een goed vergraafbare bodemsoort. In Nederland zijn dat voornamelijk uiterwaarden (rivierduinen), heides

op hoge zandgronden, akkerbouwgebieden en bouwlocaties. Daarnaast wordt hij in west Nederland ook wel gevonden op kleigronden of laagveengebieden. In dat geval is er meestal wel een zandlichaam in de vorm van (spoor)dijken of opgespoten zand aanwezig.

De Rugstreeppad heeft een voorkeur voor schaars begroeid water als voortplantingswater. Kale oevers, zoals de kavelsloten binnen het plangebied, ondiep water en een hoge watertemperatuur zijn de belangrijkste kenmerken voor een geschikt voortplantingswater. Vooral tijdelijke plassen in het voorjaar voldoen aan die eisen.

Voor de Rugstreeppad vormt het plangebied in potentie een geschikt voortplantingsbiotoop. Met name de 2 smalle watergangen te midden van de graanvelden zijn geschikt voor deze soort. Tijdens de bouwfase, specifiek tijdens de graafwerkzaamheden, is het eveneens mogelijk dat de rugstreeppad van het plangebied gebruik gaat maken.

Naast de Rugstreeppad zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1-soorten) als gewone pad of bastaardkikker te verwachten in watergang langs de Bennebroekerweg.

Vissen

Langs de Bennebroekerweg loopt een brede watergang waarin diverse (polder)vissoorten zijn te verwachten. Qua beschermde vissoorten zijn kleine modderkruiper (tabel 2) en bittervoorn (tabel 3) in de directe omgeving te verwachten (Kuijsten C.W., J. Kranenbarg & J. Herder, 2008). Voor beide soorten is de watergang geschikt leefgebied. Voor de bittervoorn is het geschikt aangezien het water relatief helder is en er diverse ondergedoken waterplanten aanwezig zijn. De kleine modderkruiper is een algemene wijdverspreide soort die met name in de met riet begroeide oeverzone is te verwachten.

Flora

Aangezien het plangebied bestaat uit akkerland, landbouwsloten en intensief onderhouden oevers en voedselrijk water is het voorkomen van beschermde flora niet waarschijnlijk. Mogelijk komt de licht beschermde waterplant, de zwanebloem (tabel 1 -soort) voor langs de watergang. Het voorkomen van strikt beschermde soorten binnen het plangebied is uitgesloten.

Overige soortgroepen

Beschermde dagvlinders, libellen of andere insecten worden niet verwacht in het plangebied. Het akkerland is niet geschikt voor deze soorten door het ontbreken van de geschikte waardplanten (voor vlinders), wateren met waterplanten (voor libellen).

Gezien de aard van het gebied en de daar aanwezige biotopen, worden beschermde soorten van de overige door de Flora en faunawet beschermde soortgroepen eveneens niet verwacht.

2.3 Conclusies voorkomen beschermde natuurwaarden

Uit de resultaten van de bureaustudie en de terreinbezoeken blijkt dat in het plangebied (strikt) beschermde soorten voor kunnen komen. Het gaat hier om soorten die algemeen voorkomen in Nederland en strikt beschermde vleermuissoorten en mogelijk de rugstreeppad.

Algemene soorten

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemene soorten van Tabel 1, te weten: bosmuis, dwergspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis, huisspitsmuis, egel, vos, hermelijn, wezel, bunzing, konijn, haas, mol, bastaardkikker, gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker geldt sindsdien een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Strikt beschermde soorten

Voor strikt beschermde soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Bijlage 1 AMvB art. 75 Flora- en faunawet - zoals gewone dwergvleermuis en rugstreeppad geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geen vrijstelling.

Ook niet op basis van een gedragscode. Voor deze soort is een ontheffing nodig indien verbodsbepalingen worden overtreden. Voor bovengenoemde soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing kan worden verleend indien deze wordt aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e).

Indien de werkzaamheden negatieve effecten hebben op de bovengenoemde soorten uit Tabel 3 is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan vier criteria (zwarte toets):

1. In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
2. Is er een wettelijk belang?
3. Is er andere bevredigende oplossing/alternatief?
4. Komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding?

De criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle vier moet voldaan zijn). Voor het verontrusten en verlies van leefgebied van strikt beschermde soorten kan een aanvullend compensatieplan noodzakelijk zijn, waarin in detail mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3 van de Flora- en faunawet; alle vogels zijn in Nederland beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord zijn verboden.

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten/nesten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten* is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.

* Een deel van deze soorten zijn ondergebracht in categorie 5 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Hoewel het onderbrengen van deze soorten op deze lijst anders doet vermoeden is de vaste rust- en verblijfplaats van deze vogels niet jaarrond beschermd. Dit betreffen namelijk vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor gebroed hebben of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

3 Toetsing effecten ruimtelijke ontwikkeling

3.1 Beschrijving ruimtelijke ontwikkeling

Het plangebied wordt heringericht tot een glastuinbouwgebied. Op het terrein langs de Aalsmeerderweg komen een aantal bedrijfsunits en 13 woningen. Langs de Rijksweg A4 en de Bennebroekerweg komt een brede groenstrook waarin veel ruimte is opgenomen voor water, plas-dras zones en rietvegetaties. De particuliere erven langs de Aalsmeerderweg blijven behouden.

3.2 Gevolgen van de ruimtelijke ontwikkeling

Het gehele gebied wordt heringericht, het huidige akkerbouwgebied zal verdwijnen. Voor de herinrichting van het gebied zal veel grondverzet met zich meebrengen. Gedurende een lange periode zullen er bouwwerkzaamheden plaatsvinden. De bestaande watergang langs de Bennebroekerweg blijft behouden. In het verlengde van het Kennetlaantje komt een nieuwe gebiedsontsluitingsweg, een aantal bomen langs de de Bennebroekerweg zal hiervoor moeten verdwijnen. In de toekomst wordt de centrale as aangelegd.

3.3 Effecten op beschermde soorten

Uit de bureaustudie en het terreinbezoek blijkt dat in het plangebied enkele algemeen beschermde soorten verwacht worden en een aantal zwaarder beschermde soorten. Per soortgroep zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ingrepen in beeld gebracht. Zo nodig zijn mitigerende maatregelen voorgesteld.

Vogels

Het plangebied is met name van belang voor vogels als foerageergebied. Het plangebied is maar in beperkte mate geschikt als broedbiotoop. Met name in de randzone zijn in het voorjaar broedende (water)vogels te verwachten. Verstoring van broedende vogels leidt voor de meeste soorten tot negatieve effecten, zoals het in de steek laten van eieren of jongen.

Door gebruik te maken van mitigerende maatregelen dient voorkomen te worden dat broedende vogels negatieve effecten ondervinden. Er dient voorkomen te worden dat op het moment van de werkzaamheden broedende vogels op het werkteerrein aanwezig zijn. Door buiten het broedseizoen te starten met grondverzet kan verstoring van broedende vogels worden uitgesloten. Indien men voornemens is tijdens het broedseizoen te werken of te starten met de werkzaamheden dient voorafgaand aan het broedseizoen het plangebied ongeschikt gemaakt te worden voor broedvogels.

Na afronding van het werk zal een deel van het plangebied geschikt broedterrein blijven voor diverse vogelsoorten. De hoofdwatervangsten en aangrenzende oeverzones blijven in het gebied aanwezig waarmee het geschikt blijft voor de aanwezige watervogels. Er blijft voldoende leefgebied elders over. Langs de A4 en de Bennebroekerweg komen brede groenzones waarin leefruimte ontstaat voor ondermeer struweelvogels. Voor de aanwezige akkerlandvogels raakt het plangebied permanent ongeschikt door het ruimtebeslag van de kassen. De aanwezige soorten zijn wijdverspreide soorten in Nederland waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar is.

De gunstige staat van instandhouding van de in het onderzoeksgebied voorkomende vogels komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar.

Zoogdieren

In het plangebied komen naar verwachting verschillende algemeen beschermde zoogdieren voor. De ingreep zal naar verwachting geen direct negatief effect hebben op in het plangebied voorkomende, meer algemene soorten zoals kleine marterachtige, hazen of konijnen. Dergelijke soorten zullen, indien zij aanwezig zijn in het plangebied, door de werkzaamheden het projectgebied verlaten. De kans dat ze gedood of verwond raken door de ontwikkeling is niet waarschijnlijk.

Kleinere soorten, zoals muizen, zijn bij het vergraven van het terrein kwetsbaarder. Daar waar graafwerkzaamheden plaatsvinden, is het mogelijk dat deze soorten gewond raken of gedood worden. De gunstige staat van de aanwezige soorten is echter niet in het geding, het zijn soorten die wijdverspreid voorkomen in Nederland.

Beschermde vleermuissoorten maken mogelijk van het plangebied gebruik als foerageergebied, dit geldt met name voor de begroeide tuinen langs de Aalsmeerderweg. Deze functie zullen deze deelgebieden ook in de toekomst blijven vervullen. De bomen langs de Bennebroekerweg blijven grotendeels behouden. Langs de Bennebroekerweg en de A4 worden groene zones aangelegd, welke ook voor vleermuizen een functie als foerageergebied kunnen gaan vervullen. Negatieve effecten op de strikt beschermde vleermuizen zijn uit te sluiten. Er worden geen foerageer- en of vliegroutes doorsneden of permanent aangetast, evenmin verdwijnen er vaste verblijfplaatsen.

De gunstige staat van instandhouding van de in het onderzoeksgebied voorkomende zoogdieren komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar.

Reptielen

Negatieve effecten op reptielen zijn uitgesloten aangezien ze niet binnen het plangebied voorkomen.

Amfibieën

Door het uitvoeren van voorgenomen ontwikkeling kan voortplantingsbiotoop van algemene amfibieën worden verstoord en aangetast. Dit geldt met name voor soorten die in het water overwinteren, namelijk de bastaardkikker. De bastaardkikker is een algemeen voorkomend soort. Schade aan amfibieën is het grootst als de werkzaamheden in het voortplantingsseizoen plaatsvindt (half maart tot en met juni). In deze periode zijn voornamelijk de larven aanwezig in het water. De volwassen dieren (bruine kikker en gewone pad) trekken na de eiafzetting weer het land op, waar ze tot de overwinteringsperiode verblijven. De bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander overwinteren op het land in holletjes in de bodem, onder bladafval, takkenhopen of stenen.

Bij de ontwikkeling van glastuinbouwgebied zal nauwelijks landbiotoop (overwinteringsplaatsen) van amfibieën worden vernietigd. Het akkerbouwgebied is te uniform om te fungeren als landbiotoop. De aanwezige individuen zullen zich ophouden nabij de struweelzones langs de Bennebroekerweg en aangrenzende watergang. Door de vegetatie te verwijderen voor de overwinteringsperiode (september - oktober) is de schade te beperken tot een enkel individu. Het gaat hier om algemeen voorkomende amfibiesoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen effecten op populatieniveau.

Naast algemeen voorkomende soorten zou ook de strikt beschermde rugstreppad voor kunnen op het plangebied. Het plangebied vormt voor de rugstreppad een geschikt voortplantingsbiotoop in het voorjaar. De soort is mobiel en plant zich elk jaar op verschillende locaties voor in de Haarlemmermeerpolder. Indien er zand is opgebracht en het bouwterrein wordt enige tijd minder actief gebruikt is vestiging van deze soort zeer wel mogelijk. Verstoring van individuen en het leefgebied van deze tabel 3 soort door werkzaamheden is ontheffingsplichtig. Het is raadzaam om voorafgaand aan de start van de werkzaamheden een aanvullend veldonderzoek uit te voeren in het daarvoor geschikte jaargetij om overtreding van de Flora- en faunawet uit te sluiten.

De gunstige staat van instandhouding van de in het onderzoeksgebied voorkomende algemene amfibieën komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar.

Vissen

De bittervoorn en kleine modderkruiper komen mogelijk voor in de watergang langs de Bennebroekerweg. De bittervoorn is een mobiele soort en gezien de geringe hoeveelheid graafwerk in de bestaande watergang is er geen effect te verwachten op de gunstige staat van instandhouding. De watergang blijft bestaan. Tijdens de werkperiode dient wel rekening gehouden te worden met een aantal mitigerende maatregelen. De kleine modderkruiper is minder mobiel en duikt in de modder bij onraad. Hierdoor is een verstrend effect op de kleine modderkruiper niet uit te sluiten bij het vergraven van deze

watergang. Indien gewerkt zal worden volgens een goedgekeurde gedragscode en alle hierin voorgeschreven voorschriften is een ontheffing aanvragen voor deze tabel 2-soort niet vereist.

De gunstige staat van instandhouding van de in het onderzoeksgebied voorkomende vissen komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar.

Vaatplanten en overige soortengroepen

Negatieve effecten op strikt beschermde flora en overige soortgroepen kunnen uitgesloten worden aangezien ze niet binnen het plangebied voorkomen.

3.4 Mitigerende maatregelen

Om tijdens de werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden, flora en fauna niet te verstoren zijn mitigerende maatregelen vereist. Deze maatregelen zijn voornamelijk gericht op de uitvoeringsperiode en werkwijze. Per soortgroep kan een advies met betrekking tot deze mitigerende maatregelen gegeven.

Vogels

Het plangebied is vanwege het agrarisch gebruik weinig aantrekkelijk voor vogels. In het voorjaar zijn mogelijk grondbroedende vogels binnen het plangebied. Het akkerbouwgebied is geschikt voor Kievieten. In de begroeiing langs de slootkanten zijn broedende watervogels te verwachten (kuifeend, wilde eend, meerkoet). Indien het terrein voorafgaand aan de bouwfase enkele jaren braak ligt is een flinke toename van het aantal broedende vogels te verwachten.

Verstoring van broedende vogels leidt voor de meeste soorten tot negatieve effecten, zoals het in de steek laten van eieren of jongen. Vanuit de Flora- en faunawet is het daarom **verboden** om broedende vogels te verstoren. Hiervoor kan ook geen ontheffing worden verkregen. In de praktijk betekent dit dat werkzaamheden, zoals het verwijderen van begroeiing, niet tijdens het broedseizoen uitgevoerd mogen worden. Om te voorkomen dat tijdens de lente broedvogels zich gaan vestigen, waardoor werkzaamheden moeten worden stilgelegd, is het aan te raden het verwijderen van begroeiing buiten het broedseizoen uit te voeren. Globaal loopt het broedseizoen van circa 15 maart t/m circa 15 juli. Wanneer in of nabij deze periode groen verwijderd moet worden is het aan te raden om alsnog een ecoloog het plangebied te laten controleren op broedende vogels, aangezien vele soorten al in februari op eieren kunnen zitten.

Zoogdieren

Om de negatieve effecten op kleine zoogdieren te verminderen wordt aanbevolen om de (graaf)werkzaamheden vanuit één richting te starten, zodat de aanwezige dieren kunnen vluchten.

Vissen

Mobiele vrij zwemmende vissoorten zoals de bittervoorn kunnen bij werkzaamheden in het water de verstoorde zone eenvoudig uit de weg gaan. Hierbij moet echter wel rekening worden gehouden met de uitwijkmogelijkheden voor vissen. De bittervoorn, maar ook de overige vissoorten, dienen zonder belemmeringen naar omliggende watergangen te kunnen trekken.

Indien de oeverzone van de bestaande watergang vergraven wordt dient rekening gehouden te worden met de eventueel aanwezige kleine modderkruiper. Vergravingen dienen dusdanig uitgevoerd te worden dat de vissen niet op de kant belanden.

Amfibieën

Amfibieën zijn in het voorjaar aanwezig in (de oeverzone van) watergangen om zich voort te planten. In het water worden eitjes afgezet. Om negatieve effecten op deze soortgroep te minimaliseren dienen grootschalige graafwerkzaamheden aan sloten en slootkanten buiten deze periode plaats te vinden.

Flora

Aangezien er geen strikt beschermde soorten voorkomen (soorten van tabel 2 of 3) zijn geen mitigerende maatregelen noodzakelijk voor deze soortgroep.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusie

In het plangebied komen nauwelijks beschermde soorten voor. Het gaat met name algemeen voorkomende soorten die onder het lichtste beschermingsregime (tabel 1) van de Flora- en faunawet vallen (kleine zoogdieren, amfibieën, zwanebloem). Voor negatieve effecten op de aanwezige algemene flora en faunasoorten, de zogenaamde tabel 1-soorten van de Flora- en faunawet, geldt een algemene vrijstelling. Wel dient er rekening te worden gehouden met de zorgplicht, die ook voor deze soorten geldt.

Mogelijk komt tijdens het voorjaar de strikt beschermde rugstreepad (tabel 3) voor binnen het plangebied. Het is raadzaam om in het geschikte jaargetij nader te onderzoeken of de soort binnen het plangebied aanwezig is aangezien negatieve effecten op deze soortgroep, indien ze aanwezig is, niet uitgesloten kan worden tijdens de bouwfase. Indien de soort wordt aangetoond is een ontheffingsprocedure noodzakelijk (zie paragraaf 4.2). Als de soort niet aanwezig blijkt, kan het werk, zonder aanvullende maatregelen uitgevoerd worden.

Voor de effecten op broedvogels, zoogdieren en vissen geldt dat, indien aan de gestelde voorschriften wordt voldaan, er geen negatief effect zal optreden.

4.2 Vervolgonderzoek

Ten behoeve van het mogelijk aanwezig zijn van de strikt beschermde rugstreepad zal nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Voor de rugstreepad dient een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor het verstoren en vernietigen van (vaste) verblijfplaatsen en het doden of verplaatsen van beschermde soorten indien de soort aanwezig is.

Een aanvraag voor ontheffing moet uitgebreid gemotiveerd worden:

- afweging van alternatieven (bijvoorbeeld activiteiten in de tijd spreiden, een alternatieve locatie, of het huidige leefgebied ontzien).
- het zwaarwegend maatschappelijke belang moet aangetoond worden

Als de ontheffing verleend wordt en het leefgebied van de rugstreepad gaat (deels) verloren, zal compensatie van dit leefgebied plaats moeten vinden. In het ontwerp van het glastuinbouwgebied is reeds is een forse groenstrook groen gepland. In de groenzone langs zowel de Bennebroekerweg als de A4 is ruimte gereserveerd voor waterberging. Er is een forse toename van oppervlaktewater en plasdras zones te verwachten. Deze gebieden kunnen fungeren als compensatiegebied indien het aanvullende onderzoek aantoont dat ze het plangebied gebruiken als voortplantingsgebied.

Een inrichting en beheer van dit gebied specifiek gericht op de rugstreepad kan verzekeren dat de populatie van deze streng beschermde soort op peil blijft. Indien beide bovenstaande punten aangetoond kunnen worden is er daarmee zicht op vergunningverlening.

Voor de procedure voor de aanvraag van een ontheffing moet rekening worden gehouden met een doorlooptijd van drie tot zes maanden, mits er geen bezwaren worden ingediend.

4.3 Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de

jongen. In dit geval verdient het aanbeveling het plangebied voor de winter te maaien en het maaisel op te ruimen, zodat hierin geen soorten in winterslaap gaan.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet alle gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van eind augustus tot november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als Egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode gemaaid wordt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

4.4 Voorbehoud

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden, een éénmalig veldbezoek en literatuuronderzoek. Deze gegevens geven geen garantie dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen (andere) beschermde soorten kunnen worden waargenomen. Natuur is vaak verrassend. Om de risico's zo veel mogelijk te verkleinen wordt aanbevolen om vlak voordat de werkzaamheden beginnen, het terrein te controleren op de aanwezigheid van (andere) beschermde soorten.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeek & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Herder, J. 2010. Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980- 2010. Landschap Noord-Holland Stichting Ravon 2010.
- Hustings, F. e.a., 2002 Atlas van de Nederlands broedvogels. KNNV Uitgeverij Utrecht.
- Maat, M., 2011. Bestekstekening, doorsneden en aanzicht gemaal. Projectnr. 237255, Oranjewoud, Almere.
- Kuijsten C.W., J. Kranenbarg & J. Herder, 2008. Bijzondere vissoorten in Noord-Holland. Een rapportage van Stichting RAVON in opdracht van Provincie Noord-Holland & Landschap Noord-Holland.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Scharringa C.J.G. W. Ruitenbeek. P.J. Zomerdijk. Atlas van de Noord - Hollandse broedvogels 2005 - 2009.
- Uitwerkingsplan Masterplan en Beeldkwaliteit PrimaViera 3 juli 2008).

Internet

- maps.Google.nl
- www.Naturalis.nl
- www.RAVON.nl
- www.SOVON.nl
- www.Telmee.nl
- www.Vleermuis.net
- www.Waarneming.nl
- www.Zoogdiervereniging.nl